

Barn- och utbildningskontoret

Lennart Eriksson, Kvalitetscontroller/utvecklingsledare
0171-526 13
lennart.eriksson@habo.se

Yttrande över beslut för fritidshem efter tillsyn i Håbo kommun, Dnr 43-2014:7914

Förutsättningar för utbildning i fritidshemmet

Huvudmannen ser till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek, och att eleverna i övrigt erbjuds en god miljö (14 kap 9 § skollagen)

Den övergripande målsättningen för Håbo kommun är att ha lämplig storlek vad gäller personaltäthet, väl sammansatta grupper och gruppstorlekar.

För att åstadkomma det skall huvudmannen en gång per halvår samla in och granska uppgifter om elevtäthet, gruppernas storlekar och gruppernas sammansättning. Uppgifter om gruppernas storlek fås ur elevregistreringsprogrammet genom Hypernet Analys. Dessa uppgifter ligger sedan till grund för den diskussion som rektorerna har på respektive fritidshem där storleken på grupperna ställs mot den aktuella sammansättningen i grupperna. I denna diskussion skall elevernas behov, personalens kompetens och personaltäthet vägas in i bedömningen av vad som är lämpligt. Ytterligare parametrar som rektor ska väga in i analysen är miljöaspekten, lokalers utformning, elevers upplevda trygghet och anmälningar om kränkande behandling.

Rektorerna rapporterar sedan till huvudmannen vilka bedömningar som ligger bakom den storlek och sammansättning som respektive grupp har. Dessa uppgifter sammanställs sedan och rapporteras till nämnden som underlag för olika beslut.

Än så länge kan rektorerna inte själva gå in i systemet och ta ut uppgifter, detta görs tillsvidare av utvecklingsledare. Rektorerna skall få utbildning i verktyget Hypernet Analys senast vt 2016 i syfte att rektorerna självständigt ska kunna ta fram uppgifter ur Hypernet Analys.

Huvudmannen ser till att lärarna i fritidshemmet har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav. (2 kap. 13-14 och 17-18 §§ skollagen och 33 § införelagen)

Håbo kommun har som målsättning verka för att personalen är behörig och har erforderlig legitimation.

Får att nå detta mål skall kommunen arbeta på flera fronter; i rekryteringsarbetet, att ge möjligheter till vidareutbildning och att kompetensutveckla den redan anställda personalen.

Kommunen planerar att bedriva ett tydligare målinriktat rekryteringsarbete. I detta lyfts fram vad som är positivt i våra fritidshem och att i att vara

anställd i Håbo kommun. Inom projektet ”attraktiv skolkommun” som påbörjas hösten 2015 kommer ett av fokusområdena att vara hur man höjer attraktionskraften för behörig personal inom fritidshemmen. Samarbetet med högskolorna i regionen skall förbättras när det gäller att få studenter som bedriver studier mot behörighet inom fritidshemmen att göra sin verksamhets förlagda utbildning (vfu) på våra fritidshem. Ansvaret för detta ligger på kommunens vfu-samordnare.

En annan front är att stimulera redan anställd personal som vill vidareutbilda sig till att vara behörig för arbetet i fritidshemmen. Utvecklingsgruppen för fritidshem har tagit fram ett förslag till att ge de som studerar till lärare med inriktning mot fritidshem eller till fritidspedagog ersättning för resor, litteratur och för förlorad inkomst i samband med ledighet för studier. (De som vidareutbildar sig till förskollärare på detta sätt har redan dessa förmåner). Förslaget skall tas upp för beslut i förvaltningens ledningsgrupp under hösten 2015.

Den tredje fronten som kommunen arbetar inom handlar om att få så hög kvalitet som möjligt i fritidsverksamheten trots brist på behörig personal. Detta för att vi vet att rekryteringsläget är svårt när det gäller att få tag på behörig personal. Utvecklingsgruppen för fritidshemmen har därför tagit fram en treårig plan för att höja kompetensen på all personal inklusive de obehöriga i fritidshemmen. (Se bilaga 1). I detta ligger också att se över hur vi använder den behöriga personal som redan finns i verksamheten så att alla fritidshemsgrupper kan få stöd i planering och genomförande av verksamheten. Utvecklingsgruppen för fritidshemmen planeras få uppdraget att följa hur vi använder den behöriga personalen och lämna förslag till förändringar till förvaltningen ledningsgrupp som vid behov fattar beslut alternativt rekommenderar rektor/rektorer att fatta beslut om hur dessa skall användas.

Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer om angivna kränkningar mot elever, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap 10 § skollagen)

I arbetet med att förbättra hur vi arbetar med att rapportera, utreda och eventuellt åtgärda upplevda kränkningar i fritidsverksamheten har huvudmannen bedömt att det inte är rutinerna det är fel på. Det är implementeringsarbetet av dessa rutiner på fritidshemmen som måste förbättras. Det är respektive rektor som på varje fritidshem ansvarar för att personalen känner till de rutiner som finns. Huvudmannen följer upp detta arbete genom att vid de halvårsvis förekommande kvalitetsdialogerna samla in och granska de planer mot diskriminering och kränkande behandling som finns. Vidare diskuteras vid dessa tillfällen hur rutinerna för rapportering av upplevda kränkningar fungerar. Även frågor kring hur det förebyggande arbetet bedrivs diskuteras. Det som framkommer vid kvalitetsdialogerna sammanställs i rapporter till nämnden som underlag för olika beslut. Under läsåret 2015/2016 kommer det att vara ett särskilt fokus på hur

fritidshemmen är synliga i de planer som tagits fram. I dessa planer skall situationen på fritidshemmen vara kartlagda så att en eventuell specifik problematik framgår och eventuella åtgärdas beskrivs.

De anmälningar om upplevd kränkning, resultatet av utredningarna av dessa och de eventuella åtgärder som vidtagits sammanställs och bifogas rapporten från kvalitetsdialogen för att utgöra ytterligare ett underlag till olika beslut, t ex beslut om fördelning av resurser.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att öka kvaliteten på arbetet mot kränkande behandling. Arbetet beskrivs i en handlingsplan som bifogas, se bilaga 2.

Utveckling av utbildning i fritidshemmet

Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är att de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)

Den struktur som för kvalitetsarbetet som tagits fram och finns för förskola, grundskola inklusive särskola, och för de frivilliga skolformerna har ännu inte tillämpats specifikt i fritidshemmen utan fritidsverksamheten har ingått i arbetet inom grundskolan. Avsikten är att ta fram motsvarande struktur även för fritidshemmen där stödfrågor för analysarbetet, framtagande av utvecklingsområden samt planering och genomförande av aktiviteter inom dessa och framtagande av underlag till kvalitetsdialogerna specifikt för fritidsverksamheten skall tas fram. Detta arbete beräknas vara färdigt under läsåret 2016/2017. En särskild grupp med utvecklingsledare och skolledare med utvecklingsansvar för fritidshemmen skall genomföra detta arbete. Under tiden som detta arbete pågår skall verksamheterna använda den del av BRUK som avser fritidshemmen som ett stöd i sitt kvalitetsarbete.

Förvaltningen planerar att arbeta för att verksamhetschefernas kvalitetsunderlag samlas in och en första struktur byggs, implementerar detta genom förvaltningens verksamhetsplan i ett första steg. Ett andra steg i detta blir att förvaltningen använder det insamlade materialet till analys och utvecklingsåtgärder. Kommunikationen går sedan tillbaka igenom i form av åtgärder och uppföljning till verksamhetscheferna.

Huvudmannen följer upp resultatet inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)

Den grupp som nämns ovan får även i uppdrag att föreslå vilka resultat som är specifika för fritidshemmen som vi skall följa i kvalitetsarbetet samt vilka övriga resultat som påverkas av fritidshemsverksamheten och som kan användas för att följa upp verksamheten.

Under tiden detta arbete pågår kommer fritidshemmen att vara ett område som följs upp i kvalitetsdialogerna med skolorna.

Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap 3 och 6 §§ skollagen)

Se ovan. Under tiden som arbetet med att få till strukturen för kvalitetsarbetet i fritidshemmen kommer underlagen från kvalitetsdialogernas fritidsdel vara underlag för de beslut som skall fattas i nämnden.

Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)

Se ovan, samma svar.

Kommunen fördelar resurser till utbildning inom fritidshemmet efter elevernas olika förutsättningar och behov, för att säkerställa en likvärdig utbildning. (2 kap 8a§ skollagen)

Håbo kommun fördelar en del av skolpengen enligt en socioekonomisk modell. Modellen har inte använts på fritidspengen men avsikten är att i budgetarbetet med budget för 2017 så skall modellen tillämpas även på fritidspengen. På det sättet bedömer huvudmannen att vi på ett bättre sätt kommer att fördela den ekonomiska resursen efter de behov som elever har. Hur modellen skall tillämpas på fritidspengen skall tas fram av kommunens ekonomer i samarbete med utvecklingsledare från Barn och utbildningsförvaltningen.

Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildning i fritidshemmet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap 6-9§§ skollagen)

Se svaret ovan under punkten ”Huvudmannen tar emot anmälningar från rektorer om angivna kränkningar mot elever, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden”. (6 kap 10 § skollagen).